

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-2

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Stříbrný prsten s kuželovitým butonem zdobený granulací, 9. století. Mikulčice, 3. kostel, hrob 454 (obr. 12, str. 41).
Cover Photography	The silver ring with conical button decorated with granulation, 9 th century. Mikulčice, 3 rd church, grave no. 454 (fig. 12, pg. no. 41).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Resumé

Dětřichov (Bez. Olomouc). Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

UHERČICE (K. Ú. UHERČICE U ZNOJMA, OKR. ZNOJMO)

Zámek č. p. 1. Vrcholný středověk, novověk. Tvrz, zámek. Zjišťovací sondy, geofyzikální průzkum.

V areálu národní kulturní památky zámku Uherčice provedla společnost Archaia Brno, o. p. s. v roce 2016 zjišťovací sondy, které mají předcházet budoucí rekonstrukci zámku. Před samotnou sondáží proběhlo geofyzikální měření na arkádovém, hlavním a malém nádvoří za pomoci pozemního georadaru (Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity). Poté bylo realizováno celkem patnáct sond (obr. 57), které měly za cíl ověřit starší historické úpravy terénu, průběh historických kanalizací a existenci případných pozůstatků starší zástavby a jiných konstrukcí (Dejmal *et al.* 2016).

V prostoru hlavního nádvoří bylo zjištěno několik faktů. Původní plocha nádvoří kopírovala přirozený terén, který padal směrem k západu. Předpokládány příkop okolo starší tvrze nádvořím neprobíhá. Minimálně ne v jeho severní straně. Zde dnes velice vysoko vystoupává skalní podloží a musíme počítat, že zde došlo k odstranění i historických terénů. Dobře to dokumentuje portál vedoucí do nádvoří starší tvrze. Na něm je dobře patrná úroveň původního, dnes odsekaného prahu. Stejně tak odtěžení terénu dokládá zničená kanalizace v sondě S2, jejíž původní vrchol se musel nacházet výše než dnešní úroveň povrchu nádvoří. Skalní podloží vystupuje velice vysoko po celé severní straně nádvoří (viz sonda S7). Starší dlažba se podařila částečně zachytit pouze v sondách S7, S1 a S6. Všechny tyto dlažby můžeme patrně ztotožnit jako jednu současnou úroveň. Přičemž dlažba v sondě S6 se nacházela podstatně hlouběji a měla charakter žlábků odvodňujícího jižní část nádvoří. Z geofyzikálních anomálií se podařilo potvrdit liniové útvary jako zbytky historických kanalizací v sondách S1, S7 a S2. Přičemž anomálie v sondě S2 nebyla pro nález hodnotné dlažby ověřena. Anomálie zachycená v sondě S4, pak patrně představuje dlažbu, která byla v sondě zachycena.

Starší konstrukce než samotný dnešní zámek se podařilo zachytit v sondě S1 v prostoru pod původní kolonádovou galerií, která uzavírá západní část hlavního nádvoří. Zde se nacházela budova zaniklá v souvislosti s výstavbou kolonádové galerie. Tato budova patrně náleží k původní tvrzi a snad se mohlo jednat o nějakou z pomocných staveb, které můžeme předpo-

kládat v prostoru západně od samotné tvrze. V místě nad touto sondou se podařilo zachytit i zbytky původní cihelné dlažby přízemí kolonádové galerie, která byla patrně později odstraněna.

V prostoru vyhlídky na severní straně zámku se podařilo zjistit, že schodiště do salaterreny nemá kvalitnější zděný základ. Také byla ověřena poslední úprava prostoru vyhlídky v podobě drobného šterku snad udusaného jako mlat.

V prostoru arkádového nádvoří se podařilo doplnit informace z předešlých výzkumů (Vitula a kol. 2016). Nejmladší objekt představuje recentní vápenná jáma v severovýchodním dílu nádvoří, kterou zachytil i geofyzikální průzkum. K historické dlažbě, která tvořila patrně hlavní úpravu povrchu nádvoří, můžeme vztáhnout nálezy v sondách S8, S9, S10, S11, S12, S13 a S14. Tato kvalitně provedená, různě dochovaná dlažba zaujímala většinu plochy nádvoří. Byla zachycena ve velkých partiích i dřívějším archeologickým výzkumem (Vitula a kol. 2016). Podél východní a severní a snad i západní arkády byla dlažba vspádována do podoby žlábků odvádějícího vodu ze střechy arkád. K dlažbě přináležel i obdélný objekt částečně odkrytý v jihovýchodní části nádvoří při dřívějším archeologickém výzkumu. Jeho účel neznáme, ale druhotně byl využit jako vápenná jáma. Snad se mohlo jednat např. o nádrž na vodu. Celý rozměr objektu pomohlo doplnit geofyzikální měření. Pod touto dlážděnou úrovní se ještě nachází starší terény, které byly zachyceny např. v S8 a S14. Zde byla zachycena planýrka a možná starší dlažba. Není vyloučeno, že tyto úpravy mohou předcházet, či být vytvořeny při stavbě arkádového nádvoří.

V rámci samotných arkád pak byla ve všech zde lokalizovaných sondách zachycena cihelná dlažba v různém stupni dochování. Odlišná dlažba byla v severní arkádě a v její západní části byly zachyceny i dvě mladší na dlažbě zachycené patky patrně související s průrazy do sklepa. Ve východní arkádě pak byla zachycena i mladší úprava podlahy litou maltovou úrovní. V rámci arkád byla odkryta i základová zeď pod sloupy arkády. Je patrné, že u západní arkády je stavěna do navážek, které zde mají za cíl srovnat plochu nádvoří. V západní arkádě jsou také pozorovatelné úpravy patek pro sloupy, kde ve všech sondách bylo patrné dodatečné přezdění základů sloupů a koruny zdíva v celém průběhu. Poněkud odlišně je pak konstruována základová zeď pod patky sloupů v severní arkádě, která je patrně mladší než zbylé dvě.

Z dalších drobnějších historických konstrukcí se podařilo zachytit kanálek vedoucí podél východní části severní arkády a dřevěný vodovod v sondě S8. Tyto sítě již nicméně nejspíše porušovaly celou zadlážděnou plochu nádvoří. V rámci arkádového nádvoří musíme počítat s velkými změnami původního terénu.

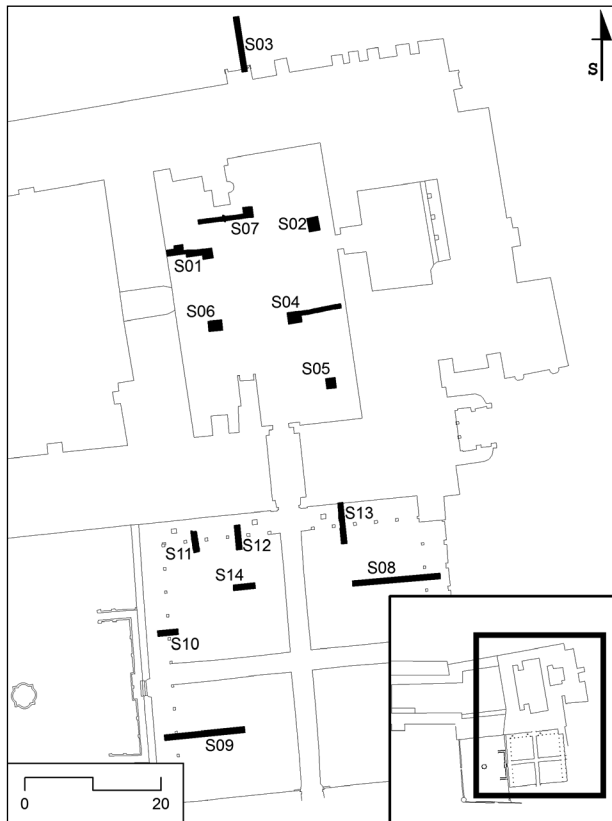
V sondě S15, tedy severovýchodním rohu nádvoří, již bylo zachyceno skalní podloží. Původní terén pak byl zachycen i v prostoru rozária západně nádvoří. Musíme tedy přepokládat, že původní svah, který padal k západu, byl na východě částečně odtěžen. Naopak na západní straně asi došlo k masivním navážkám. Což částečně dokumentují i sondy v rámci západní arkády. Další zjištění je nutno očekávat od budoucího záchranného archeologického výzkumu, který bude doprovázet plánovanou rekonstrukci areálu zámku.

Miroslav Dejmal, Lenka Sedláčková,
Michal Vágner

Literatura

Dejmal, M., Stránská, R., Vitula, P., Vágner, M. 2016: A063/2016 Uherčice – předstihové sondy. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu. Rkp. nálezové zprávy Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, o. p. s.

Vitula, P. a kol 2016: Státní zámek Uherčice, Záchranné a zjišťovací archeologické výzkumy v letech 2005–2015. Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Brno.

Obr. 57. Uherčice, lokalizace sond v rámci areálu zámku.
Abb. 57. Uherčice, Lokalisierung der Grabungstelle.

Resumé

Uherčice (Bez. Znojmo), Zámek č. p. 1. Mittelalter, Neuzeit. Schloss. Rettungsgrabung.

ÚNIČOV (K. Ú. DĚTŘICHOV, OKR. OLOMOUC)

Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1104762.232 : 554667.595

Na návsi byly ve výkopu pro základové pasy domu č. p. 23 zdokumentovány narušené středověké a novověké kulturní vrstvy a zahloubené objekty, dokládající kontinuitu osídlení na této parcele od 13. století po současnost. Lokalita leží na vyvýšenině na pravém břehu říčky Oskavy v nadmořské výšce 230 m.

Marek Kalábek

Resumé

Úničov (Kat. Nr. Dětrichov, Bez. Olomouc). Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ (K. Ú. KRÁSNO NAD BEČVOU, OKR. VSETÍN)

Intravilán, Masarykova ulice. Novověk. Město. Náhodný nález. Uložení nálezů: Muzeum regionu Valaško, p. o.

Při rekonstrukci vodovodního řádu byl u budovy bývalé radnice Krásna nad Bečvou získána miniaturní nádobka, s výškou 7 cm imitující raně novověký hrnec bez ucha. Pravděpodobně v minulosti, při původní pokládce, byli porušeni raně novověké vrstvy, protože aktuální výkop svou hloubkou zasáhl jen recentní vrstvy.

Ulice Zašovská. Novověk. Město. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum regionu Valaško, p. o.

Záchranný archeologický výzkum v průběhu výkopu nízkého napětí na ulici Zašovská ve Valašském Meziříčí odhalil relikty cihel bez značek a kamenů ze zděné stavební konstrukce, které tvořily kompaktní destrukci. Spojovacím materiálem byla malta. V haldách zeminy, vytěžených pomocí bagru, byly nalezeny dva keramické zlomky. Výzkum potvrdil městskou zástavbu v prostoru ulice Zašovská, která byla asanována kvůli stavbě panelového sídliště.

Samuel Španihel, Tereza Zbránková